

COMMUNIO

**kdo je typický
starokatolík?**

1/09

Starokatolická církev v ČR

Slovo na cestu

Milí sourozenci v Kristu,
potřebujeme postní dobu?

Potřebujeme se dívat na kříž a hluboko do svého nitra, abychom si uvědomili, že muž visící mezi nebem a zemí jakoby nikam nepatřil, umírá i za mě osobně? Že slova Písma „Uvidí, koho probodli“ (J 19,37b), se týkají i mě?

Postní dobu někdo snad miluje, jiný nesnáší a většina ignoruje.

Pro někoho je čtyřicetidenní postní příprava na Velikonoce možná pauzou mezi masopustem a pomlázkou, pro někoho časem redukce nadbytečných kilogramů a někdo si naopak klade otázky....

Potřebuji Krista? Potřebuje církev, svět, člověk Krista?

Někoho, kdo nám velmi nepříjemně a trpce připomíná, jak naše víra se nám scvrkává do maličké konzervy, kterou otvíráme až když je nejhůř, jak naše naděje je někdy beznadějně nepoužitelná, jak naše láska v sobecké křeči paroduje sama sebe?

Potřebujeme si uvědomovat, že svět je tragicky rozdělen a hranice nevedou jen mezi „božím“ a „ne-božím“ lidem, mezi dobrým a špatným člověkem, ale i uvnitř našich srdcí? Že se někdy opatrnost zvrhává v podezřívání, snaha sloužit dobré věci v agresivitu, že kvůli optice hříchu je někdo žalobcem - už nehledá problém v sobě, ale rovnou začne u druhého?

Takoví jsme a přesto na kříži nevisíme my, ale Boží Syn. Takoví jsme ale přesto náš Bůh miluje, ačkoli nemusí. Boží láska je větší než jakékoli lidské provinění.

Odhodme všecku přítěž i hřích, který se nás tak snadno přichytí, a vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle... (Žd 12,1-2)

Někdy hledáme velké a nosné téma pro církev, něco, čím budeme charakterističtí a jedineční. Postní doba nám pár témat nabízí: Křest, pokání, skromnost, skutky milosrdenství, modlitba... Jsou to témata prvokřesťanská a stále platná, ačkoli v hypermarketech světa neoslovující.

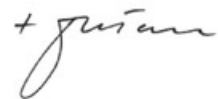
A přitom zvěst o tom, že život může mít hloubku, že marnost, zklamání, vina, nespravedlnost, bolest a smrt nemají a nemůžou mít poslední slovo, že rány naší minulosti mohou být uzdraveny, že nám bylo odpuštěno a můžeme odpustit, že má smysl žít – to je zpráva, kterou by vlastně potřeboval slyšet každý.

Někdy nás naše každodenní starosti beznadějně tlačí k zemi, cítíme se být proti své vůli a bezvládně vlečeni kamsi, kam nechceme, někdy je v našem životě nedýchatelné.

Zkusme se zastavit. Třeba stačí jen vyvětrat...

Přeji Vám právě takové nadechnutí. Přeji Vám požehnaný postní čas.

Váš bratr

modlitba

Díky za každý den,
který je skryt v mračnech neúspěchu,
neboť pokoře mne učí.
Díky za štěstí,
které je tak plaché jako laň,
neboť přichází tak mile v čase trýzně.
Díky za osud,
který mi byl přidělen,
neboť mne zbavuje cest, o kterých sním.
Díky za lásku,
která je tak hluboko ukrytá jako voda
v poušti,
neboť jí člověk musí neustále hledat,
hledat tam, kde jsi Ty.

☒ *Martin M. Čapka*

☒ *Ilustrační foto: Archiv*

Obsah

Slovo na cestu	2
Modlitba	3
O modlitbě	4
Sedm posledních slov	
Spasitele na kříži	5
Répondez s'il vous plaît II	7
do bruselu a zase zpět	11
dějiny církve - Církev	
na prahu středověku I.	15
jak platit církevní poplatek?	17
Zprávičky	18

COMMUNIO – vydává Starokatolická
církev v ČR, Na Bateriích 27, Praha 6,
162 00

Vyšlo 20. 3. 2009

tel./fax 224 319 528

e-mail: stkat@starokatolici.cz,

www.starokatolici.cz

Za toto číslo zodpovídá redakční rada.

Děkujeme za příspěvek na papír a tisk.

Foto na titulní straně: Archiv

O modlitbě

Jsou lidé, kteří nemohou uvěřit v Boha, aniž uviděli jeho rány. Známe jistě příběh o nevěřícím Tomášovi, který se odehrál po Ježíšově zmrtvýchvstání. A právě z pohledu tohoto příběhu bych chtěl spolu s vámi začít zamyšlení nad modlitbou.

Staletí ran, krve a bolestí, přimělo mnoho lidí k tomu, že už nemohou věřit v boha – v boha, navoněného přívlastky metafyzických dokonalostí, sedícího v královském křesle, který když se ve světě něco pokazí, pošle své teology, zákoníky a farizeje, aby to odůvodnili a odvyšvětlili. Ale takový bůh je skutečně mrtvý. Zemřel, když byl na kříži vykonán soud nad všemi bohy, které si lidé vymysleli.

Na kříži se zjevil pravý Bůh, který svou podstatu vložil do ran. A jeho rány umlčí teology laciných útěch a umělých konstrukcí, jako on sám umlčel chytré a zbožné Jobovy přátele a dal za pravdu Jobovu nářku, jazyku, protestu a bolesti.

Příběh nevěřícího Tomáše byl vysvětlován tak, že vzkříšený Kristus podává těžkopádnému apoštolovi důkaz. Myslím, že podstatu Tomášova vyznání, té nejkrásnější modlitby, spočívá v následujícím. Tomáš, právě v ranách svého Pána spatřil jediného Boha, jemuž mohl uvěřit. Tomáš se dotýkal ran.

Tomáš zvolal: „Pán můj a Bůh můj“, a tehdy objevil to nejtěsnější pouto mezi člověkem a Bohem. Bůh – Kristus ukazuje člověku své rány a nám dává odvahu neskrývat naše vlastní jizvy za krunýři, maskami, lži a šminkami. Člověk se rodí nahý a umírá také tak.

A zde se dotýkáme podstaty modlitby. Modlitbou se člověk dotýká srdce Boha a dává mu prostor, aby nahlédl do jeho nitra. Do jeho nitra, tak jak je, bez příkrášlení, bez kosmetických úprav. Tak jako Kristus ukázal své rány, tak i já mohu Bohu s důvěrou ukázat co mne bolí, a jako Kristus se radoval, tak i já se mohu radovat před Bohem.

Modlitba to je rozeznávání tichého Božího hlasu v hluku okolí a v nás samotných. A na ten tichý hlas já odpovím: Pán můj a Bůh můj.

Je známo, že evangelium – týž text – čteme odlišně v různých situacích: v žaláři či na svobodě, sytí nebo hladoví, v čas radosti nebo v den smutku.

I modlitba je jiná v každé životní situaci člověka, ale je vždy stejná, když objevíme to, co apoštol Tomáš - komnatu ve svém nitru, kde stojím tváří v tvář svému Stvořiteli, svému Vykupiteli, svému Posvětiteli, nahý a sám.

Přeji nám všem i v této době postní, která nás vede ke ztišení, abychom se nebáli ukázat Bohu své rány a v tichosti svého srdce se naučili slyšet tichý Boží hlas, a také vyslovit nejkrásnější slova vyznání lásky: Pán můj a Bůh můj. Amen.

(Postní zamyšlení, únor 2009)

☒ *Martin M. Čapka, farář v Jihlavě*

Sedm posledních slov Spasitele na kříži

Timothy Radcliffe, anglický dominikán, autor knihy „Sedm posledních slov“ píše: „Můj otec umíral....vášnivě miloval hudbu, tak jsme mu do pokoje přinesli přehrávač. Zeptal jsem se, co by rád poslouchal, a on mne požádal o Haydnových Sedm posledních slov. Tak se připravoval na smrt.“ Úctu k Sedmi posledním Ježíšovým slovům na kříži můžeme vysledovat do dvanáctého století. „Sedm slov“ je vlastně poslední „kázání“, které pronesl náš Pán a které zaznělo z místa jeho popravy. Proč zrovna sedm? Číslo sedm bylo posvátné již u Sumerů a jiných národů. I v Bibli je sedmička číslem dokonalosti. Bůh stvořil svět a sedmého dne odpočíval. Síla sedmičky je obzvláště patrná především v Apokalypse, kde mj. najdeme sedm svícňů, sedm hvězd, sedm chrámů, sedm trub, sedm duchů před Božím trůnem, sedm rohů, sedm nádob, sedm morových ran, sedmihlavou zrůdu a sedmiokého beránka atd. I církev převzala číslo sedm. Máme např. sedm svátostí. V hudební podobě zachytili Ježíšova slova na kříži. významní hudební skladatelé (Schütz, Haydn, Franck). V evangelické tradici se připomínají v rámci bohoslužby Velkého pátku. V katolických bohoslužbách jsou tato Ježíšova slova obsažena v křížové cestě nebo při četbě pašijí. V německých kulturních oblastech se při stavbách domů vkládalo do střešních nosníků těchto Sedm slov Spasitele. Byla to prosba, aby Spasitel ochránil jejich stavení.

První slovo na kříži: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“

Z ústa odsouzených na smrt se ozývala často slova nadávek, prokletí a hrozeb na adresu soudců a katů. Jiná byla Ježíšova poslední slova před popravou: hned to první bylo prosbou za ty, kteří ho vydali na smrt. Ježíš všude kázal o lásce, uzdravoval a odpouštěl hříchy. Když učil své učedníky modlit se, věnoval odpuštění velký prostor: „Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům“. Když se ho Petr ptal, kolikrát se má odpuštět za den, jestli až 7krát, Ježíš mu odpověděl: „až 77krát!“ I v mnoha podobenstvích Ježíš hovořil o odpuštění. Jedno zakončil napomenutím: „Jestliže ze srdce neodpustíte svému bratru, ani Bůh vám neodpustí“. Ježíš po svém zmrtvýchvstání dal svým učedníkům moc odpouštět hříchy. Jeho slova se stala základem svátosti pokání.

Druhé Ježíšovo slovo na kříži: „Dnes budeš se mnou v ráji“

Ježíš neomlouvá lotrovi jeho hříchy, on je odpouští. Nám to připadá divné: „Byl zlý a za minutu dvanáct proklouzl do toho nebe, přišel k tomu lacino.“ Nepřišel k tomu „lacino“. Smrt na kříži byla hrozná a jemu určitě dalo námahu poprosit. Vždyť ten druhý zločinec se jen posmíval. Není samo sebou v poslední chvíli života se rozhodnout pro dobro. Modleme se často tato slova: „Pane, pamatuj na mne když se budu rozhodovat mezi dobrem a zlem. A zvláště, až budu odcházet z tohoto světa.“

Třetí Ježíšovo slovo na kříži: „Ženo, hle, tvůj syn!“ „Hle, tvá matka!“

Maria znala Simeonovo prorokství: „Tvou vlastní duši pronikne meč.“ Ale teď to nastalo a ona cítí bolest. Nad Ježíšem slovo visí jeho jméno, které mu dala ona podle slov anděla. A teď tu její syn visí na kříži, celý zmučený a potřísněný krví. A přesto na svoji matku nezapomněl. Na kříži činí svoji poslední vůli: ženo, můj milovaný učedník Jan se o tebe postará. Nebudeš sama. On jediný mi byl věrný až do konce. Přišel až pod můj kříž, zatímco deset dalších zběhlo uteklo, včetně Petra, a jeden mě dokonce za peníze zradil. Ježíš tímto gestem na kříži svoji matku spolehlivě zabezpečil. Marie se v Janovi stala i matkou nás všech. Jí patří zvláštní úcta a láska. Ona sama řekla: „Od této chvíle mne budou blahoslavít všechna pokolení.“ (L 1,48).

Čtvrté Ježíšovo slovo na kříži: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“

V jednom z podzemních úkrytů pod židovským ghettem byl v květnu 1943 nalezen nápis, který tam zanechala malá židovská dívka: „Věřím, že existuje slunce, i když ho nevidím. Věřím, že existuje láska, i když ji necítím. Věřím, že existuje Bůh, i když mlčí.“ I na Golgotě se zatmělo slunce, vystydla láska mnohých a Bůh se odmlčel. Ale ani tady hrůza polední noci nepopřela, že je slunce, že je láska, že je Bůh.

Páté Ježíšovo slovo na kříži: „Žízním!“

Po pocitu opuštění vlastním otcem Ježíš zakouší strašnou žízeň. Tělesnou, ale ještě

více duševní. Tady se naplnila slova, která pronesl při Poslední večeři: on je tím vydaným chlebem, on je tím prolitým vínem. Nastala Pánova noc. Ale i v ní se našel cizí člověk, kterému bylo umírajícího mladého člověka líto a tak namočil houbu do octa a podal mu ji k ústům. Bylo to gesto milosti, přípravek fungoval jako morfium, ulehčoval trpícím. I my posláni k tomu, abychom nenechali žádného trpícího bratra či sestru bez pomoci.

Šesté Ježíšovo slovo na kříži: „Dokonalno jest.“

Ano, je dokonáno dílo spásy. Ježíš necouvl, nepoužil svoji moc na poražení svých nepřátel. On dokonal dílo spásy, které se nezakládá na násilí a boji, ale na lásce a odpuštění. Na kříži nám ukázal, jak se chová člověk věrný Bohu: odpouští, miluje a myslí přitom ještě na druhé. Na kříži však netrpěl jen Syn, na kříži trpěl ve svém Synu i Bůh Otec. „Dokonáno jest“ neznamenalo, že je konec, ale naopak: Ježíš právě dovršil Otcův plán záchranu lidstva.

Sedmé Ježíšovo slovo na kříži: „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha!“

Pán Ježíš Kristus takto zemřel za své drahé. Dobrovolně umřel, ne že musel. Svůj boj vybojoval. Konečně opět cítí lásku svého Otce a do jeho náruče odevzdal svou duši. Na kříži ho nedržely hřeby, ale veliká láska k nám. A kéž ti za tu tvoji lásku, drahý Spasiteli, nikdy nepřestaneme děkovat.

✠ *Alois Sassmann, farář v Táboře*

Répondez s'il vous plaît II

O dotazníku pro pastorální synodu a snad trochu i o nás

V minulém díle jsem se pokusil naznačit, jaké otázky se nám honily hlavou před tím, než jsme se odhodlali dotazník vytvořit. V tomto díle si povíme něco málo o tom, jak vlastně dotazník vznikl a co nám výsledky o nás prozrazují.

Metoda

Minulá (pastorální) synoda byla první svého druhu. Předpokládali jsme, že jejím hlavním cílem je otevřít diskusi nad způsoby pastorační, zejména v těch případech, kde víme, že máme rezervy či problémy. Každá smyslupl-

ná diskuse musí začít nad nějakými výchozími otázkami a právě tyto otázky měl dotazník pomoci formulovat.

Proto také zvolená metoda měla daleko do metod používaných ve skutečných výzkumech. Jelikož jsme chtěli, aby dotazník pomohl otevřít témata, která jsou skutečně palčivá pro nás všechny a ne jen pro tvůrce dotazníku, první přípravnou fází byly diskuse ve farnostech. Z těch vzešly otázky, na které jsme (jste) chtěli znát odpovědi.

Druhou fází bylo shromáždění těchto otázek a impulzů, eliminace duplicit, určení společných okruhů a konečně zpracování do sady otázek tvořících vlastní dotazník. Byla to práce nelehká a zdouhavá, přesto výsledný dotazník není ideální. Za obecný rámec nám posloužily okruhy, které byly pro synodu určeny: církev a svědectví, rodina a děti, ekumenismus, sociální práce církve.

Demografie

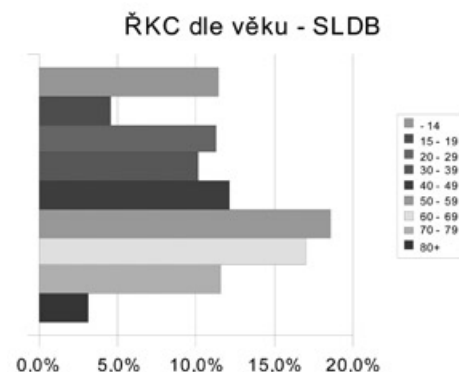
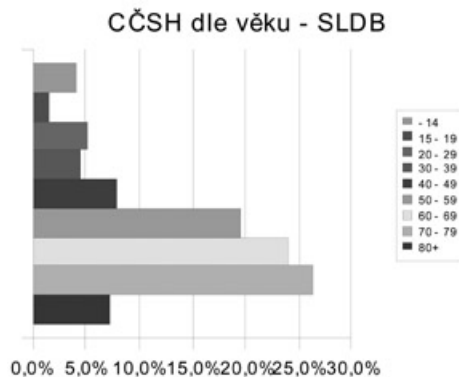
Součástí každého dotazníku je úvodní část, která má zjistit demografické údaje o respondentovi. Náš dotazník nebyl výjimkou. Musím říci, že výsledky byly velkým překvapením a pro mě osobně jsou možná tím nejzajímavějším zjištěním.

Česká náboženská scéna je specifická především nízkým počtem lidí, kteří se k nějakému konkrétnímu vyznání hlásí, a drtivou dominancí římskokatolického vyznání (83% ze všech „věřících“). Má také několik výrazných rysů, které ale můžeme najít i jinde ve světě: vyšší věk věřících, převaha žen, nižší vzdělání apod.

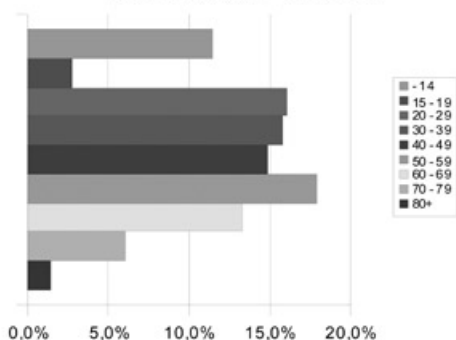
Abych vám přiblížil překvapivost výsledků našeho dotazníku, budu zjištění srovnávat se statistikou ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 (SLDB). Toto srovnání je velmi přibližné a metodologicky nekorektní – především proto, že respondenty našeho dotazníku byli lidé, kteří jsou v naší církvi nějakým způsobem aktivní, zatímco respondenty SLDB jsou všichni občané a jejich vyznání je určeno pouze sebedeclarací. Navíc na náš dotazník odpovědělo 120 respondentů, což u některých málo naložených kategorií

může způsobit zkreslení. Pokud jsme si ale míry nepřesnosti vědomi, můžeme data pro orientační srovnání použít.

Struktura dle věku naše respondenty silně odlišuje od jiných církví dle SLDB. Jako příklad můžeme použít Církev československou husitskou (ČČSH) a Římskokatolickou církev (ŘKC). Oproti ČČSH vidíme podstatně rovnoměrnější zastoupení jednotlivých věkových skupin. Oproti ŘKC především vyšší zastoupení lidí v tzv. produktivním věku.

SKC dle věku - dotazník

Průměrný věk našich respondentů byl 43 let. To je v náboženském prostředí ČR jistě dobrý výsledek. Průměrný věk všech občanů ČR byl podle SLDB 38,8 let.

Podobně potěšitelný je i zjištěný vyrovnaný poměr mužů a žen – 51,7% ku 48,3% překvapivě ve prospěch mužů. Opět pro hrubé srovnání údaje SLDB: ŘKC má 56,7% žen (je ovšem potřeba vzít v úvahu vliv vyššího věku členstva).

Největším překvapením byla ale struktura respondentů dle nejvyššího dosaženého vzdělání:

ZŠ	SŠ bez mat.	SŠ s mat.	Bc.	VŠ	PhD. apod.
6,7 %	6,7%	41,2%	8,4%	32,8%	4,2 %

Pro srovnání vybrané údaje SLDB:

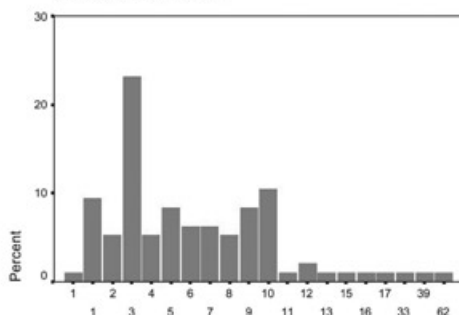
	Základní	SŠ bez mat.	SŠ s mat.	VO+VŠ
ŘKC	30,20%	39,20%	19,90%	9,80%
ČCE	26,1 %	35,70%	22,00%	15,40%
Svědkové Jehovovi	29,00%	38,00%	24,00%	7,80%
ČR celkem	23,00%	38,00%	24,90%	12,30%

Bohužel data SLDB neobsahují SKC jako samostatnou kategorii v členění dle vzdělání a není tedy možné ověřit, nakolik jsou tato čísla ovlivněna zaměřením našeho dotazníku na aktivní členy. I tak se ale jedná o velmi vysoké počty vysokoškolsky vzdělaných respondentů. Pro srovnání, dle SLDB je v ČR 8,8% vysokoškolsky vzdělaných občanů (v populaci starších 15 let).

Jednoznačně a bez zkresení můžeme říci, že lidé aktivní v našich obcích jsou výrazně nadprůměrně vzdělaní. Obzvláště potěšující je tento fakt v kombinaci s výsledkem jiné otázky: **78,9% respondentů si SKC svobodně vybralo a vstoupilo do ní na základě žádosti.**

Poslední otázkou prvního okruhu byla otázka na délku respondentova členství v církvi. Výsledky nejsou nijak zvláště překvapující, ale jistě nutí k zamyšlení.

Jak dlouho členem

Diskuse

Ve svém příspěvku na synodě jsem se ptal, jestli je možné si představit „typického starokatolíka“. Odpověď je nejspíše kladná a tento pomyslný člověk mi popravdě dodává optimistický náhled na naši církev: je to muž nebo žena, spíše středního nebo nižšího věku, který si svou církev svobodně vybral. Jelikož je silně nadprůměrně vzdělán, dá se předpokládat, že si ji vybral opravdu zodpovědně a vědomě.

Otázkou zůstává, co takový člověk od církevního společenství vlastně očekává. Jeho požadavky budou zřejmě významně jiné než požadavky typického člena největší církve našeho státu – spíše starší ženy s podprůměrným vzděláním. Oklikou se tak vracím k předchozímu dílu článku: otázkou pro nás všechny je, zda se stylem a zaměřením pastorační činnosti od Římskokatolické církve adekvátně lišíme a zda naše aktivity dostatečně odpovídají struktuře a povaze aktivního členstva.

Není možné se nezamyslet nad tím, jestli církev svému vzdělanému členstvu poskytuje dostatek prostoru pro seberealizaci, jestli dostatečně podporuje vzdělávání laiků, všeobecnou diskusi nad žhavými společenskými otázkami a komunikaci mezi členy obecně.

Pokud tomu tak není, může se lehce stát, že významnou roli začne hrát „osten“, který můžeme vidět na posledním grafu: náš „typický starokatolík“ se – pokud nebude mít pocit naplnění svých očekávání vůči církevnímu společenství – může rozumně

a svobodně rozhodnout po třech letech církev opustit. Stejným způsobem jako přišel jednoduše odejde. A stejně jako předtím k tomu bude mít dobrý důvod.

Domnívám se, že je nutné tohoto našeho „typického starokatolíka“ vzít na vědomí a začít se mu více věnovat – a to zcela konkrétně, na základě znalosti jeho potřeb. Jakou formou, to je otázka pro nás všechny. Mohou být pro něj zajímavé večerní či korespondenční kurzy teologie? Webové přednášky zvaných hostů na teologická či společenská témata? Nebo společnými silami vytvářené celocírkevní wiki stránky „křesťanství po starokatolicku“? Nevím. Čím jsem si ale jist, je, že nemůžeme našeho „typického starokatolíka“ nechat jenom stát v kostele a „dát mu prostor“ k námi předem připraveným replikám. Už dávno naše obce nemají stovky členů a nemůžeme se tedy snažit zakládat nejrůznější zájmové spolky a kroužky. Můžeme ale k setkávání a zájmovému spolčování využít prostředky, které nám dnešní internetová doba dává k dispozici.

Neustále si mezi sebou říkáme, že se o nás málo ví. Zajímavý způsob zapojení inteligentních křesťanů do společného díla (či zábavy) by sám o sobě jistě byl mediálně chytlavým počinem. Moc takových projektů totiž není. Slyší-li Čech o křesťanech, slova „intelligence“ či „vzdělání“ nebudou mezi prvními, která ho napadnou. Máme potenciál to změnit.

☒ *Miroslav Prýmek, farnost Brno*

☒ *Ilustrační foto: Archiv*

Do Bruselu a zase zpět aneb cesta představitelů církví do sídla evropské administrativy

Ve dnech 27. – 29. ledna se uskutečnila cesta představitelů církví do Bruselu na pozvání Konference evropských církví (KEK). Delegaci vedl předseda ERC br. Pavel Černý. Cílem této návštěvy bylo seznámit církev v naší vlasti s fungováním evropských institucí a také s účastí Konference evropských církví na tomto dění. Celá akce byla koncipována při příležitosti českého předsednictví. Byl jsem vybrán br.

biskupem Dušanem, abych zastupoval naši církev, protože jemu povinnosti hostitele zasedání IBK účast znemožnily.

1. den – úterý 27. ledna 2009

Naše putování započalo v devět hodin ráno letem z ruzyňského letiště do Bruselu, kde nás již očekával delegát KEKu Peter Pavlovič. Po celou dobu pobytu byl našim průvodcem. Náš první den v Bruselu patřil

Evropské komisi. V jejím sídle v Berlaymont building nás přijal slovenský eurokomisař Ján Fígel zodpovědný za vzdělání, kulturu a mládež a mezikulturní dialog. Tématem tohoto setkání byla Úloha církví ve vzdělávacím procesu a účast církví v mezikulturním dialogu. Hovořil také o situaci v Evropě, problému migrace, kultuře dialogu a studijních programech EU. Rovněž se dotkl práv a povinností obyvatel EU.

Po tomto setkání jsme byli srdečně přijati v Ekumenickém centru, které se nachází v bezprostředním sousedství sídla Evropské komise, kde jsme se kromě vřelých slov a úsměvů dočkali i lehkého oběda.

Po návratu do sídla Komise a po nezbytné bezpečnostní prohlídce (mimořádně jsme za tři dny absolvovali těchto kontrol asi 7) nás čekalo setkání s poradcem předsedy Evropské komise Jorge Cesarem das Neves z kanceláře evropských politických poradců. Tématem setkání bylo Dialog Evropské komise s církvemi, náboženstvími a spole-

čenskými iniciativami. Odpolední program se uskutečnil v zasedacím sále Evropské komise, tentokrát jsme však místo eurokomisařů usedli do pohodlných kožených křesel my.

Druhým eurokomisařem, s kterým jsme se setkali byl Vladimír Špidla, který je v Bruselu zodpovědný za sociální ochranu občanů EU, imigrační politiku, trh práce a s tím související otázky. Hovořil o svém názoru, že práce je více než ekonomická činnost a má přesažnou hodnotu. V té souvislosti zmínil biblický citát: „Hoden jest dělník mzdy své“... evropská smlouva neumožňuje komplexní sociální politiku a tak je nucen při své práci vybrat jisté dílčí téma a o jeho prosazení se pokusit. Při své řeči se rovněž dotkl problematiky migrantů.

Navečer jsme se metrem přesunuli do hotelu Belmont poblíž centra, který se nám stal přechodným útočištěm. To ale ještě nebylo ten den všechno, večer jsme byli hosty komise Církev a společnost v restauraci Le

Petrus, kde jsme měli možnost ochutnat několik místních specialit. Do hotelu jsme se tak vrátili přeplnění nejen dojmy a zážitky...

2. den – středa 28. ledna 2009

Celá středa byla ve znamení Evropského parlamentu. Celkem nás ten den čekalo setkání s pěti europoslanci. Tím prvním byl Michael Gahler, místopředseda zahraničního výboru, člen frakce evropských lidových stran a evropských demokratů. V krátké pauze jsme byli seznámeni s historií a fungováním Evropského parlamentu. Průvodcem nám byl člen pobočky České křesťanské akademie v Bruselu Eduard Hulicius. V celém komplexu budov EP je zaměstnáno cca 6 tisíc osob, z toho 1/3 tvoří tlumočníci, kteří jsou nezbytní pro přesnou práci poslanců. Brusel však není jediným sídlem této instituce, 12 x do roka se totiž poslanci stěhují na týden do Štrasburku, který je hostitelem pléna. To staví europoslance a všechny zainteresované před nemalé logistické obtíže.

Další europoslankyní, která si na nás udělala čas byla místopředsedkyně EP Barbara Dührkop Dührkop, která je poslankyní za Španělsko a členkou frakce socialistických stran. Třetím europoslancem byl Gunnar Hökmark, místopředseda EP, člen frakce evropských lidových stran a evropských demokratů. Po tomto setkání jsme absolvovali rychlou prohlídku EP s vyhlídkou na okolí a bleskový oběd v kantýně EP, kde jsme vystáli nezbytnou frontu. Vzniklé zpoždění se nám už ten den nepodařilo dohnat.

Na odpoledne nám zůstalo setkání s dvěma českými europoslanci Hynkem Fajmonem

a Zuzanou Roithovou (na snímku). Ačkoliv jsou oba členy stejné frakce evropských lidových stran a evropských demokratů, měli jsme možnost vyslechnout dva zcela protichůdné názory na Lisabonskou smlouvu. Poslanec H. Fajmon ji odmítá a rovněž tak evropskou iniciativu v otázce klimatických změn. (Evropa je ve světovém měřítku producentem pouhých 15% těchto emisí) Daleko více ho znepokojuje globální problém hladu (1 miliarda obyvatel planety hladoví), vznik nového „zeleného náboženství“ a také pozvolný leč vytrvalý ústup od křesťanských hodnot. Znepokojující je rovněž měnící se demografická skladba Evropy, kde zásluhou migrantů z Afriky a Asie se podíl muslimů zvýšil např. ve Francii na 10% a v Holandsku dokonce na 20%. V této souvislosti hovořil o budoucnosti Evropy bez Evropanů a měnící se kulturní rovnováze v tomto prostoru.

Naproti tomu europoslankyně Zuzana Roithová obavy z Lisabonské smlouvy nesdílí. Po prezentaci praktického fungování EP i ona označila celou řadu palčivých celoevropských témat. Za ně považuje např. eticky citlivé téma nakládání s embryi a v této souvislosti kladně hodnotila evropské dohody, které brání svévolnému jednání v jednotlivých členských státech.

V pozdním odpoledni jsme ještě absolvovali přednášku Felixe Leinemanna na téma: „Role Evropské komise v institucionálním trojúhelníku evropských institucí.“ Během vyčerpávajícího výkladu jsme byli seznámeni s obsahem a fungováním jednotlivých složek evropské administrativy. Protože po celou dobu návštěvy byla hlavním jednacím jazykem angličtina a to bez překladu, byly

nároky kladené na soustředěnost delegátů značné. Navečer jsme se přesunuli do českého kulturního centra, kde jsme z úst jeho ředitele p. Petra Polívky obdrželi informace o jeho fungování a připravovaných akcích během českého předsednictví. V centru právě probíhá výstava o životě a díle B. Martinů s audiovizuálními ukázkami.

Na konci vyčerpávajícího dne jsme podnikli krátkou noční procházku po centru Bruselu, kde jsme mohli obdivovat krásu náměstí s nádherně osvětlenou radnicí, zašli jsme i za „čůrajícím chlapečkem“ a zásobili se nezbytnými belgickými pralinkami. Korunu večera se pak stala večeře v restauraci „U Leona“ v historických uličkách starého Bruselu. Kromě znamenitých pokrmů jsme zažili i nefalšovanou bruselskou černou hodinku. Podotýkám neplánovaně. Netřeba rozvíjet, že jsme po takovém dnu padli do postelí a spali jako zabití.

3. den - čtvrtek 29. ledna 2009

Dopoledne posledního dne návštěvy probíhalo pod názvem: „Dialog církví s evropskými politickými institucemi. Práce křesťansky zaměřených ekumenických organizací v Bruselu“. Program se konal v Ekumenickém centru a byl ve znamení KEKu a jeho komisi. Nejprve nás Rob van Drimmelen seznámil s činností sdružení 17 církevních rozvojových organizací Aprodev, dále pokračovali Rüdiger Noll, Elina Eloranta, Dieter Heidtmann, Elizabeth Kitanovic a Peter Pavlovič o práci v komisi Církve a společnost a před polednem pak ještě přidala informace o komisi pro migranty v Evropě Doris Peschke. S prací Eurodiakonie nás seznámila Laura Jones.

Pokud bychom chtěli zjednodušeně charakterizovat činnost KEKu a jeho komisi, působí v Bruselu jako zájmová skupina a snaží se prosazovat křesťanské hodnoty v evropských institucích.

Po obědě v centru jsme se odebrali do Kaple vzkříšení, kde proběhla krátká společná bohoslužba. Po jejím skončení jednotliví delegáti měli možnost vyjádřit své dojmy, postřehy a nápady z celé návštěvy. Toto hodnocení pozorně sledovali přítomní pracovníci KEKu. Úplně na závěr jsme ještě „zaskočili“ do budovy Evropské rady a zevrubně si prohlédli nyní již proslulou plastiku „Entropa“. Potom nás čekalo již jen loučení a přesun na letiště. Krátce před půl devátou večer jsme bezpečně dosedli na runway ruzyňského letiště. Tři dny trvající návštěva Bruselu nás zanechala plně nejen zážitků, ale i únavy z náročného programu. Snad přinesla víc, než jen desítky fotografií a pár popsaných listů. To koneckonců ukáže čas.

☒ *Text a foto: Pavel Cepek, farář v Šumperku a člen synodní rady*

dějiny církve

Církev na prahu středověku I.

Bývá zvykem dělit historické epochy do tří skupin: starověk, středověk a novověk. V minulém roce jsme mluvili o církvi ve starověku a nyní v novém roce, můžeme vykročit do nové epochy dějin. Z našich školních let si jistě pamatujeme, že středověk začíná rokem 476, kdy zanikla Západořímská říše. Toto datum má značit dobu, kdy starověký – helénistický pořádek světa se změnil na středověký. Ovšem tento přerod nebyl náhlý a takovéto datování je trochu nešikovné, protože změna společenského řádu je procesem, který se vyvíjí delší dobu, takže současník by ve skutečnosti ani nezjistil, že začíná nová epocha. Z tohoto důvodu nemůžeme mluvit o konkrétní události, která změnila chod dějin, ale o procesu změny nebo vývoje společnosti.

Nejprve si trochu zrekapitulujme, co se dělo s církvi v její rané antické době. Křesťanství, jak jsme již povídali, vzniklo v době helénistické, kdy nositelem kultury byl řecký a římský svět. Řím však nenutil podrobené národy převzít římský náboženský a kulturní způsob života. Tak i židovský národ měl značnou autonomii ve svém náboženství a své kultuře. Křesťanství vzniklo na střetu těchto dvou kultur. Na začátku seriálu jsme také hovořili o napětí mezi křesťany z židů a křesťany z pohanů. Tím se církev upevňovala a tvořila. Dále, jak se křesťanská zvěst šířila ve světě, byla církev nucená vytvářet své organizační struktury a také hledat své místo v okolním světě. Nejprve se setkala

s nevráživostí a pronásledováním, ale nakonec se křesťanství stalo legálním náboženstvím. Církev se tak stala nedílnou součástí římského antického světa, ba dokonce se spolupodílela na chodu celé společnosti.

Ale Římská říše a celý helénistický svět se v této době už pomaličku dostával do úpadku. Děly se změny, které vedly k přechodu od doby antické do nové epochy středověké. Nyní musíme mluvit o jiné oblasti Evropy než je Řecko a Řím – o rozsáhlé oblasti rozkládající se na sever od antického světa. Pro vzdělaného Římana nebo Řeka to byla oblast vskutku exotická, ale rozhodně ne ve smyslu romantickém jako jsou pro nás dnešní exotické země. Sever byl oproti subtropickému jihu chladný a neproniknutelný. Lidé o tomto severním světě nevěděli mnoho. Dokonce existovala představa, že někde daleko na severu, kde je jenom sníh a led, se nachází podsvětí a jeho říše mrtvých stínů. Tato drsná země byla obývána stejně drsnými, nevzdělanými a podle Helénů krutými lidmi, kteří byli označováni jako barbaři. A právě tato tajemná země nahradí antický civilizační rozkvět.

Od 4. století se asijský kmen Hunů začal stěhovat směrem do Evropy. Před sebou hnal různé další kmény, které pronikaly do oblastí východní a západní Evropy. Této době říkáme stěhování národů. Mezi těmito kmény byli též naši předci - Slované. V tomto víru stěhování a přemísťování si jednotlivé kmény musely hledat místo pro svůj život. Ně-

kteře germánské kmeny, kteře původně žily v oblasti západní a střední Evropy, začaly expandovat směrem na jih. Nutně došlo ke střetu mezi Germány a Východní i Západní Římskou říší. Prvním takovým kmenem byl kmen Vizigótů, kteřý byzantský císař Valens přijal jako spojence a roku 376 ho umístil na svém území. O dva roky později však došlo k vojenskému střetu, kde v bitvě u Adrianopole byl císař Valens zabit. Jeho nástupci se sice snažili situaci uklidnit, ale po nějakém čase Vizigóti začali území říše plnit. Postupně se přesouvali do Itálie (r. 401) a brzo stanuli před věčným městem Římem, kteřý vizigótský král Alarich (na obrázku první zprava) roku 410 dobyl. To otfřásl celým římským světem. Hodnoty celé společnosti, kteřé byly do té doby pevné se nyní otfřásaly v základech. I křesťané se velmi špatně s nájezdy Germánů vyrovnávali. V této době napsal sv. Augustin (na obrázku první zleva) své dílo *De civitate Dei* (O Boží obci), ve kterém se pokusil vyložit celou tuto tragédii. Nájezdy nepřátelských hord dorážely na

říši až do roku 476, kdy byl sesazen z trůnu poslední římský císař Romulus Augustus (na obrázku uprostřed) a na jeho místo nastoupil germánský král Odovark. Tak skončila doba antiky. Alespoň podle učebnic. Neznamenalo to okamžitý zánik antické civilizace, ale centrum kulturního života se postupně přesouvalo na sever. Ani antická kultura nezánikla nadobro, ale pomalu se vyvíjel nový řád světa založený na směsi řecko-římského a germánského způsobu života. A této epoše dějin říkáme středověk.

A co křesťanství a církve? Ta se svou pevnou strukturou se nakonec ukázala jako silná a bez větší újmy překonala zmatek této těžké doby a brzo se etablovala na nové prostředí, ve kterém šířila zvěst o Kristu a stala se na dlouhou dobu jediným nositelem vzdělanosti, kteřou se naučila od antického světa. Germáni, kteřé sídlili blízko Římské říše, křesťanství znali, hlavně v neortodoxní ariánské formě. Ale o tom až příště.

☒ *Martin Hlouch*

☒ *Foto: Archiv*

Jak platit církevní příspěvek?

Účast na životě starokatolických obcí stejně jako vlastní přihlášení se k členství k naší církvi s sebou nese i povinnost platit tzv. církevní příspěvek. Tento příspěvek, kterým mj. dáváme najevo svou příslušnost nebo alespoň sympatie ke Starokatolické církvi v ČR, byl v roce 1999 stanoven na jednu korunu denně, tedy na minimálně 365,- Kč za rok.

Připomínám, že tento příspěvek by měli hradit všichni s výjimkou dětí a sociálně slabých. Předmětem tohoto článku není jen tento příspěvek připomenout, ale i obecně sdělit, jakou formou jej lze uhradit, protože jsou mezi námi tací, kteří církvi neplatí nikdy nic, ale i tací, kteří církvi platí nejen výše uvedený příspěvek, ale občas se najdou prostředky a vůle na nějaký ten dar nebo příspěvek na specifické účely.

U každé farnosti nebo filiální obce je proto uvedena osoba, které lze příspěvek zaplatit v hotovosti. V případě, že má farnost bankovní účet, je uvedena i tato informace.

Uvědomme si prosím, že i reálný světský provoz farností a ústředí církve něco stojí a bez našich příspěvků nelze zlepšovat kvalitu zázemí ani služeb. Vámi poukázané finanční prostředky jsou většinou použity právě ve prospěch vaší farnosti. ☒ *Jiří J. Konvalina*

Farnost / filiálka	Kontaktní osoba nebo přijímající hotovost	Číslo bank. účtu (VS = RČ)
Brno	pokladní Hana Tomanová, příp. Miroslav Prýmek	-
Břidličná	pokladní Aloisie Strbačková	-
Cvikov	t. č. bez duchovní služby	-
Český Těšín	administrátor Andrzej Mizia Cezary	-
Desná	administrátor Ivan Peschka	-
Havlíčkův Brod	pokladní Blanka Zauzigová	-
Jablonec n. N.	pokladník Vladimír Renč	195558011/0300
Jihlava	pokladní Miroslava Čapková, příp. Martin Čapka	200108905/0300
Pacov	pokladní Květoslava Koubíková, příp. farář Grzegorz Żywczok	-
Pelhřimov	pokladní Květoslava Nacházellová, příp. farář Grzegorz Żywczok	0711421389/0800
Praha (Nalezení sv. Kříže, sv. Rodina)	pokladní Petr Brzobohatý	1922906399/0800
Praha (sv. Máří)	pokladník Jiří Pechlát	204167267/0300
Semily	administrátor Ivan Peschka	-
Strakonice	pokladník Václav Karas, příp. administrátor Aleš Svoboda	-
Šumperk	pokladní Zdena Körmendyová	-
Tábor	pokladní Alena Sassmannová nebo účetní Helena Kabešová	160866911/0300
Ústí n. L.	bez duchovní služby	-
Varnsdorf	farář Roland Solloch	35-923323369/0800
Zlín	pokladní Marie Forgáčová, příp. Pavel Stránský	-
<i>Ordinariát</i>		<i>1922891369/0800</i>

Zprávičky

Tiskové prohlášení Ekumenické rady církví u příležitosti převzetí předsednictví v Radě EU Českou republikou

Dne 1. ledna 2009 se Česká republika poprvé během svého členství v Evropské unii stává předsednickou zemí Rady EU. Naše země tak na půl roku přebírá odpovědnost za správu evropských záležitostí a zároveň získává příležitost v nich uplatnit své podněty.

Ekumenická rada církví chce při této příležitosti popřát české vládě, na níž spočívá hlavní odpovědnost za praktické provádění předsednictví, aby s přehledem i pokorou zvládla svou zodpovědnou roli a přispěla k evropskému dění v duchu motta českého předsednictví „Evropa bez bariér“. Vždyť právě překonávání bariér nepřátelství, nepochopení a nedůvěry bylo a zůstává hlavní vizí evropské integrace. Nechť vláda ČR zúročí svou přípravu, naplní své priority a prokáže schopnost České republiky pozitivně přispívat k dialogu zájmů a potřeb v Evropě. Církvě sdružené v Ekumenické radě církví se aktivně přihlásily k projektu odstraňování bariér v souvislosti s českým předsednictvím. Svůj pohled představují v publikaci „Příspěvek církví k otevřené občanské společnosti“. V dialogu s předsednickým programem vlády ČR i s dlouhodobými trendy evropské integrace zde církvě sdílejí své zkušenosti s překonáváním bariér ve společnosti. Představují své aktivity při překonávání bariér v oblasti rodinného života, výchovy a vzdělávání, sociální pomoci, ekologie, lidských a náboženských práv i celkových alternativ životního stylu.

Přehled o publikaci i dalších iniciativách Ekumenické rady církví u příležitosti předsednictví ČR v Radě EU lze získat na www.ekumenickarada.cz.

Církvě v ČR za 20 let svobody ztratily ze svého kreditu

Církvě v České republice za 20 let svobody ztratily něco ze svého kreditu, který měly v době, když přišla sametová revoluce. Řekl to dnes ČTK předseda Ekumenické rady církví v ČR Pavel Černý po neformálním setkání s novináři na téma 20 let ekumenismu ve svobodě. Ekumenický dialog je ale v současné době podle něj mnohem hlubší než v minulosti a objevuje témata, která byla dříve opomíjena.

Církvě vždy bojovaly za svobodu a demokracii, řekl Černý. „Žel jednáními se státem, která se tak vlečou, daly příležitost některým médiím dát do popředí otázku financí, což je otázka vždycky citlivá. Vznikla z toho šílená rovnice, že církvě chtějí jen peníze,“ uvedl. Otázka pozice církve v tuzemsku se proto podle něj týká především vztahů církve se státem.

V otázkách majetkového vyrovnání považuje loňský rok za nejdůležitější. „Dostali jsme se tak daleko, kde jsme ještě nebyli. Má to ekumenický rozměr, protože se mapa církví od roku 1948 liší,“ poznamenal Černý. Projevila se podle něj velká ekumenická tolerance, která měla morální charakter. Do vyrovnání se zařadily i církvě, které tehdy neexistovaly.

Kabinet chce vrátit církvím zhruba třetinu majetku zabaveného po roce 1948 církevními řádům, zbytek by měla nahradit finanční částka ve výši 83 miliard korun. I s úrokem by to bylo za 60 let celkem asi 270 miliard korun. Vládní normu v její současné podobě odmítá opozice i tři poslanci ODS v čele s Vlastimilem Tlustým.

Za nejdůležitější momenty ekumenického dialogu v uplynulých 20 letech považuje Černý kaplanskou službu; především v armádě ČR, věznicích a zdravotnictví. Význam má i podepsání Ekumenické charty v roce 2007, kde se církve zavázaly k respektu a spolupráci a pořádání ekumenických bohoslužeb, tvrdí Černý. Biskup plzeňský a delegát ČBK pro ekumenismus František Radkovský připomněl, že jednou z klíčových událostí byla také šestiletá práce komise o Janu Husovi a mezinárodní konference ve Vatikánu.

Rezervy Ekumenické rady církví vidí Černý v otázkách sociální práce, rozvoji církevního školství a komunikaci s médii a práci s mladou generací. Biskup Radkovský naopak za „nejbolestnější“ problém považuje rozdílné názory na otázku eucharistie a chápání svátosti přijímání. „Na základě toho jsme vydali směrnice o společenství ve svátostech s křesťany jiných církví, kde ukazujeme co lze a co ne,“ řekl Radkovský.

Současný ekumenismus potřebuje podle něj výchovu a formaci, v lidech by se měla pěstovat otevřenost. „Ekumenismus se nedá dělat, pokud se neznáme. Je to dialog,“ míní Radkovský, podle něhož je důležité, aby věřící k dialogu byli vedeni svými duchovními. Důležitým posláním ekumenismu jsou čtyřtýdny modliteb za jednotu křesťanů.

☒ *Christnet*

Biskup Müller odchází na emerituru

Dne 1. března se v chrámu sv. Petra a Pavla v Bernu konala slavnostní bohoslužba u příležitosti odchodu biskupa Fritze-Reného Müllera na emerituru. Bohoslužby se zúčastnil také bratr biskup Dušan spolu s místopředsedou synodní rady Josefem Königem a jáhnem Petrem Vinšem. Bratr biskup Fritz-René Müller byl zvolen 14. listopadu 2001 a vysvěcen 9. května 2002 v Bernu. Volba nového švýcarského biskupa proběhne koncem května letošního roku a jeho svěcení v září.

☒ *Foto: Alois Sassmann*

Starokatolické bohoslužby v rozhlasu

I v roce 2009 se uskuteční dvě starokatolické bohoslužby vysílané Českým rozhlasem Praha. První nedělní bohoslužba bude přenášena dne 3. 5. z Prahy a druhá 23. 8. z Tábora.

Kříž

Kříž září s chrámů mramorových fasád,
jímž Boží království nám přišels' hlásat –
chtěl's vlídnou rukou stvoření své laskat,
proto jsi sestoupil, Kriste, s nebes kaskád...

Když na kříži tep srdce tvého utich,
tisíce duší vzlétly na perutích –
tak v krvi, posměchu a utrpeních
svou slavil svatbu zalíbený Ženich.

Vesmíru rytmus zastavil se rychlý,
všech hudby sfér v té chvíli náhle stichly,
všech světů den tu stanul před polednem...

A k výši kříže tvého nedohlédnem,
jen cítíme, že změnily se rytmy
a dějin krok že spěje zvolna k přítmi –
ve stínu kříže ze tebou se berem
až stanuli jsme světa před večerem.

Chlad soumraku nám duše rozechvívá:
ó, zůstaň s námi, neb se připozdívá
a den se nachýlil a noc už spěje –
do slunné předcházíš nás Galileje –
stuleni v klínu galilejských vesnic
na návrat čekáme tvých věčných Přesnic...

Praha 1943

Martin Jan Vochoč
Ilustrační foto: Marek Husovský

